

Jak sledovat využívanost knihovního fondu

Mgr. Radka Římanová
Státní technická knihovna
r.rimanova@stk.cz

Bc. Linda Skolková
Státní technická knihovna
Ústav informačních studií a knihovnictví FF UK
l.skolkova@stk.cz

Osnova

- Úvod
- Prezenční výpůjčky
- Průzkum sledování prezenčních výpůjček v knihovnách ČR
- Shrnutí a doporučení
- Náměty na další průzkum

Úvod

- zpětná vazba ze statistických údajů!
- on-line zdroje x tištěné zdroje, off-line zdroje
- výpůjčka dokumentu (prezenční, absenční)
  - kvalitativní ukazatele
  - kvantitativní ukazatele

Prezenční výpůjčky

- výpůjčka realizovaná ve fyzickém prostoru knihovny (není absenční)
- důvody:
  - ochrana
  - zpřístupnění dokumentu co největšímu počtu uživatelů

Přístup k knihovnímu fondu

zprostředkovaný přístup k fondu

X

volně přístupný fond

Průzkum sledování prezenčních výpůjček v knihovnách ČR

- software www.easyresearch.biz

Průzkum statistik prezenčních výpůjček v knihovnách ČR

Toto je náhled dotazníku, vaše odpovědi nebudou uloženy.

5 Jak sledujete prezenční výpůjčky tištěných knih?

- vyberte -

- vyberte -

elektronicky pomocí načítání čárového kódu u dokumentů, které opustí polici

elektronicky přes OPAC (např. knihy objednané přes OPAC s výpůjčkou kratší než 24 hodin)

automaticky (např. průchod branami)

ručně (knihovnik provádí čárkování prezenčních výpůjček při dozoru v čítárně nebo studovně)

vyhodnocujete opotřebení fondu (prach, netknutost, zájem uživatelů)

vyžíváte jinou metodu

Účast v průzkumu podle data

Den	Datum	Nové odpovědi		Celkem odpovědi
		Počet	Podíl (%)	
1.	11. 5.	28	37	28
2.	12. 5.	17	23	45
3.	13. 5.	0	0	45
4.	14. 5.	0	0	45
5.	15. 5.	5	7	50
6.	16. 5.	6	8	56
7.	17. 5.	5	7	61
8.	18. 5.	5	7	66
9.	19. 5.	8	11	74
10.	20. 5.	1	1	75
Celkem			100	75

Účast v průzkumu podle typu knihoven

Typ knihovny	Počet vyplněných dotazníků	Podíl (%)
knihovny městské	30	40
knihovny vysokoškolské	22	29
knihovny specializované (knihovny AV ČR a ústřední oborové knihovny)	7	9
knihovny krajské	4	5
knihovny zdravotnické	4	5
knihovny muzejní	3	4
knihovny školní (ZŠ a SS)	3	4
knihovna firemní	1	1
národní knihovna	1	1
Celkem	75	100

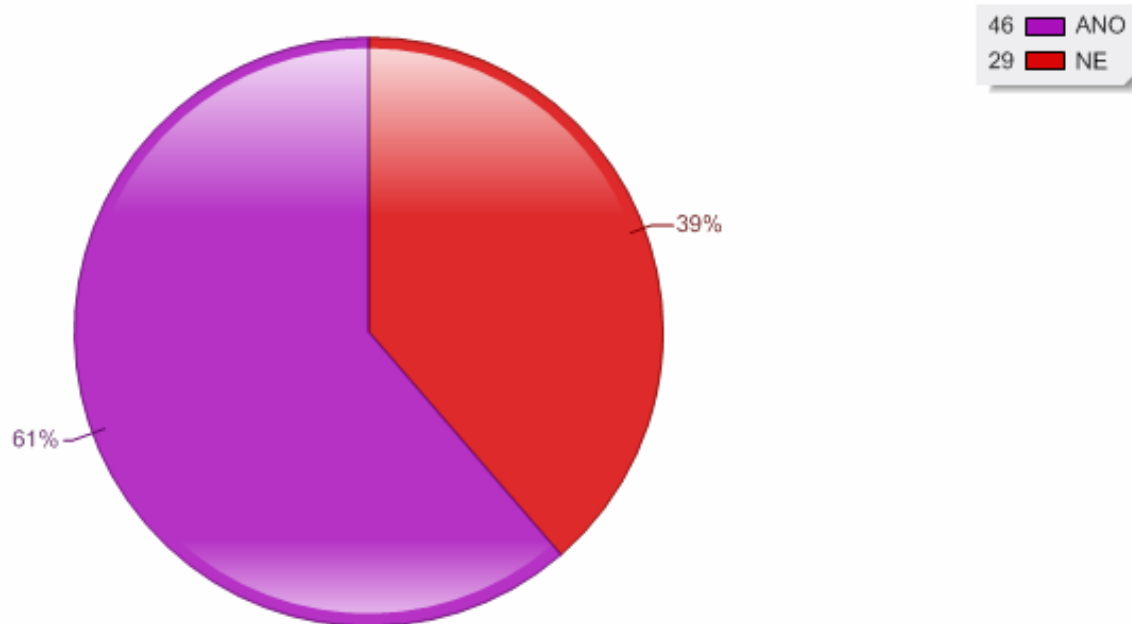
Účast průzkumu podle velikosti fondu

Velikost fondu (knihovní jednotky)	Počet knihoven	Podíl (%)
1 - 100 000	30	40
100 001 - 200 000	21	28
200 001 - 500 000	12	16
500 001 - 1 000 000	5	7
1 000 000 -	7	9
Celkem	75	100

Sledují knihovny četnost prezenčních výpůjček?

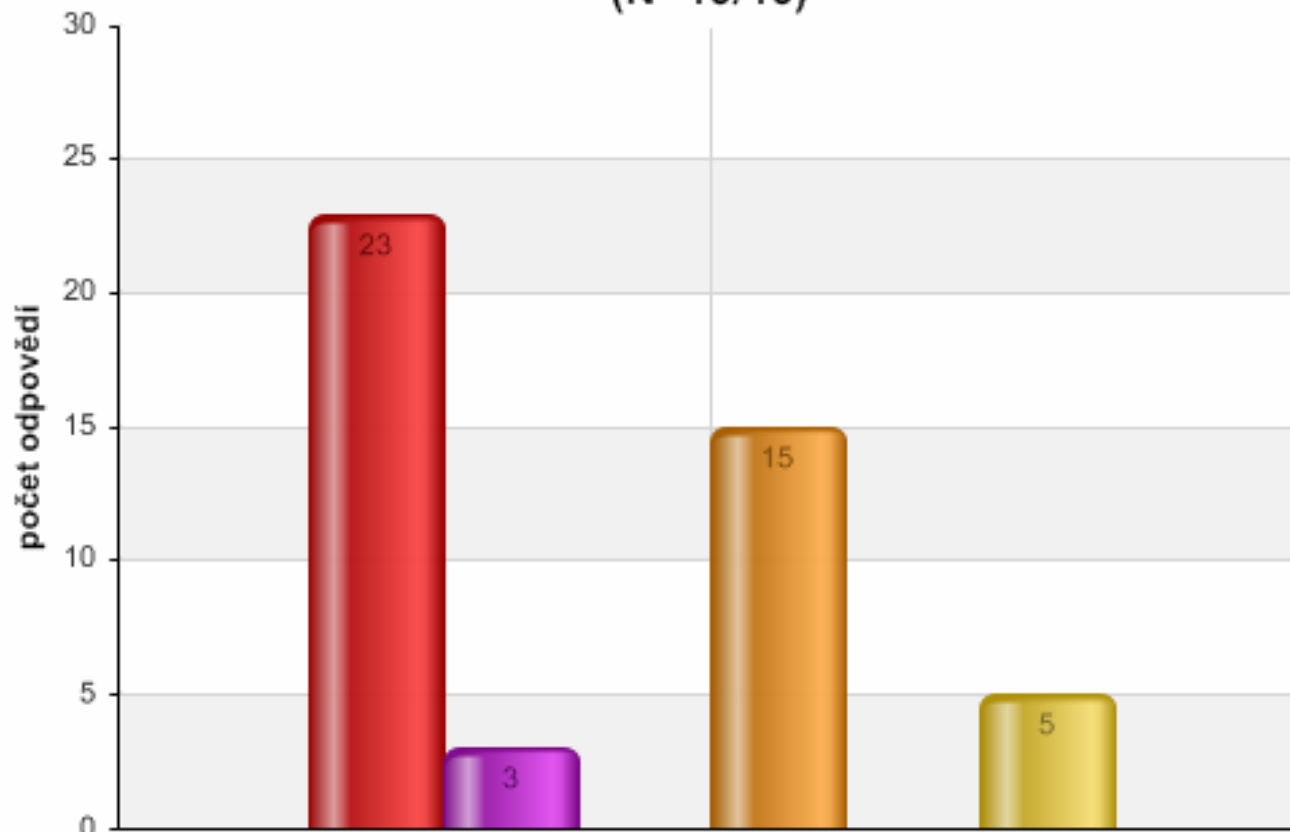
Sledujete četnost prezenčních výpůjček dokumentů?
(N=75)

oprávněný uživatel licence: Státní technická knihovna | vytvořeno v easyresearch.biz

Jak sledujete prezenční výpůjčky tištěných knih? (N=46/46)

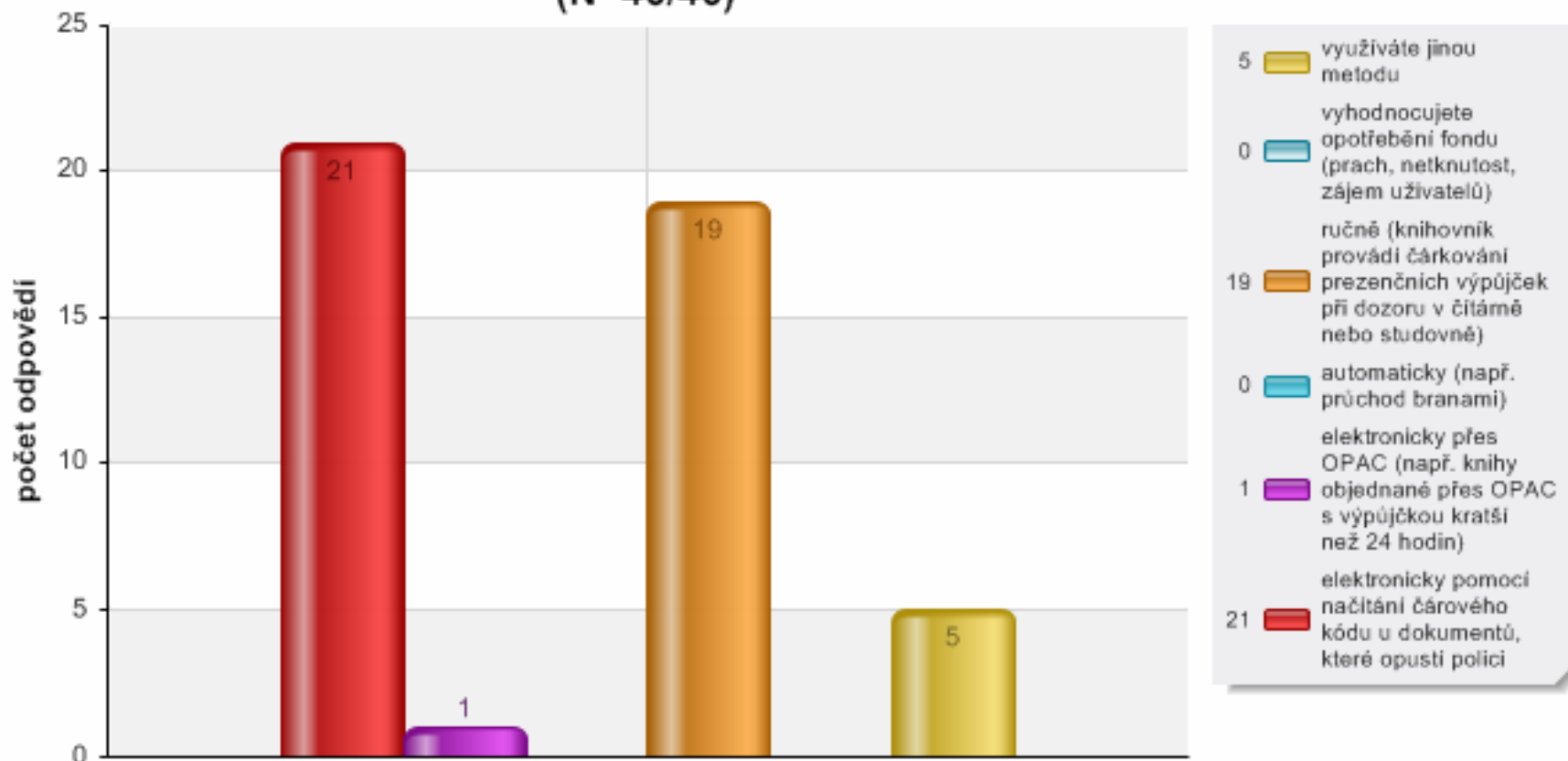

- 5 ■ využíváte jinou metodu
- 0 ■ vyhodnocujete opotřebení fondu (prach, netknutost, zájem uživatelů)
- 15 ■ ručně (knihovnik provádí čárkování prezenčních výpůjček při dozoru v čítárně nebo studovně)
- 0 ■ automaticky (např. průchod branami)
- 3 ■ elektronicky přes OPAC (např. knihy objednané přes OPAC s výpůjčkou kratší než 24 hodin)
- 23 ■ elektronicky pomocí načítání čárového kódu u dokumentů, které opustí polici

oprávněný uživatel licence: Státní technická knihovna | vytvořeno v easyresearch.biz

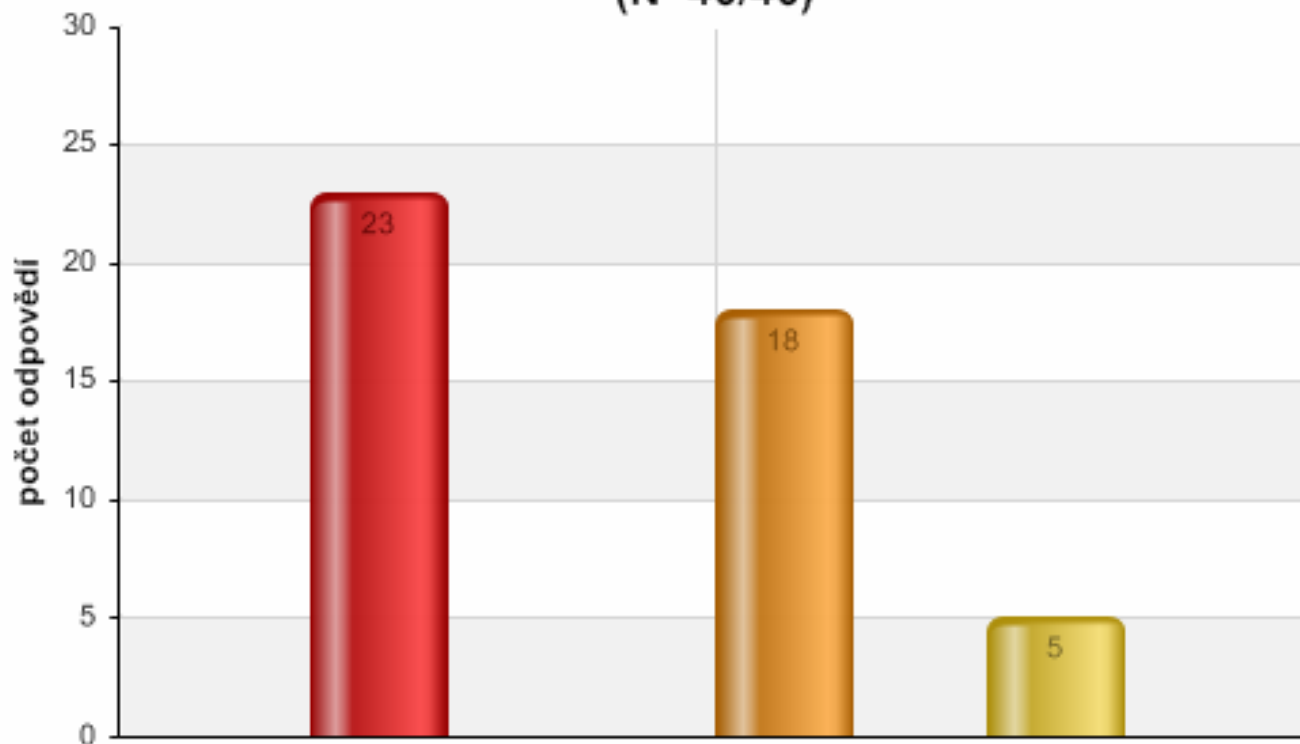
Jak sledujete prezenční výpůjčky tištěných časopisů? (N=46/46)

oprávněný uživatel licence: Státní technická knihovna | vytvořeno v easyresearch.biz

Jak sledujete prezenční výpůjčky elektronických médií s off-line přístupem (audiokazety, videokazety, CD-ROM, DVD-ROM atd.)? (N=46/46)

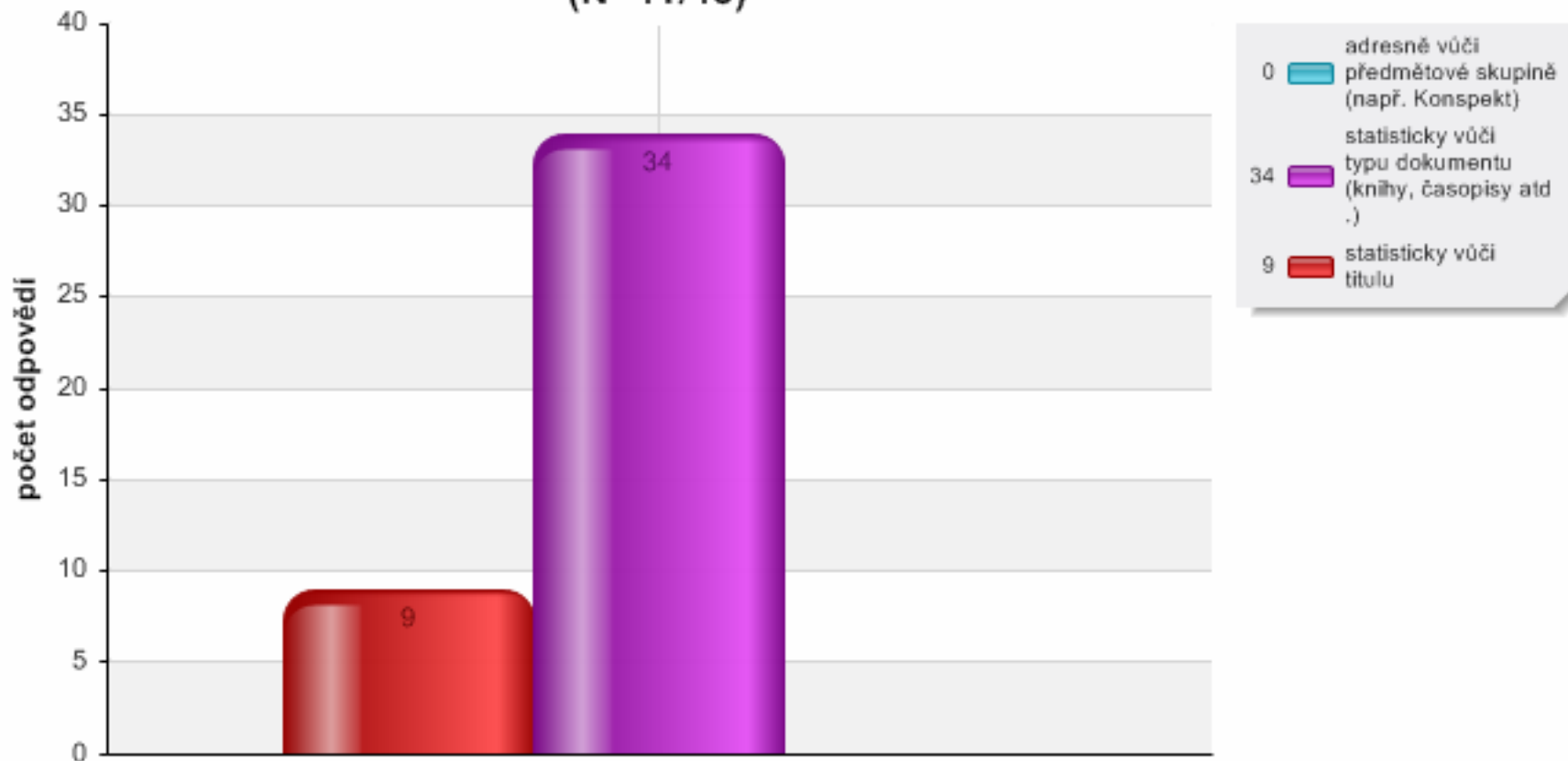

- 5 ■ využíváte jinou metodu
- 0 ■ vyhodnocujete opotřebení fondu (prach, netknutost, zájem uživatelů)
- 18 ■ ručně (knihovnik provádí čárkování prezenčních výpůjček při dozoru v čítárně nebo studovně)
- 0 ■ automaticky (např. průchod branami)
- 0 ■ elektronicky přes OPAC (např. knihy objednané přes OPAC s výpůjčkou kratší než 24 hodin)
- 23 ■ elektronicky pomocí načítání čárového kódu u dokumentů, které opustí polici

oprávněný uživatel licence: Státní technická knihovna | vytvořeno v easyresearch.biz

Zjištěné statistické údaje vyhodnocujete:
(N=41/43)

oprávněný uživatel licence: Státní technická knihovna | vytvořeno v easyresearch.biz

Praktické využití

- akvizice (předplatné, dokoupení titulu)
- přesunutí nevyužívaných dokumentů do skladu či jejich vyřazení z fondu
- objasňování krádeží
- obhájení existence knihovny
- přesvědčení učitelů o přesunu dokumentů do knihovny

Co je/není vyhodnocováno?

- **devět knihoven** provádí vyhodnocování statistik prezenčních výpůjček **podle titulu**
- **žádná knihovna** nevyhodnocuje prezenční výpůjčky **podle oboru!**

Shrnutí

- 29 knihoven nesleduje prezenční výpůjčky, ovšem 13 z nich (45 %) se k tomuto kroku v budoucnu chystá
- řada knihoven sledujících prezenční výpůjčky pomocí čteček čárového kódu, nevyhodnocuje získané údaje vůči jednotlivým titulům

Shrnutí

- knihovny často sledují pouze půjčování některých typů dokumentů
- 43 knihovny (57 %) uvedly, že **nemají představu**, jaký byl po přechodu z tištěných na elektronické verze časopisů **ohlas u uživatelů**

Doporučení

- sledovat prezenční výpůjčky:
  - všech typů dokumentů
  - podle **titulů a oborů**
  - elektronicky
- důležité i pro velké knihovny

Náměty na další průzkum

- další průzkum (tento průzkum pilotní)
  - ČR i zahraničí
  - kvantitativní a kvalitativní vyhodnocení (interview)
  - zaměření na volně přístupný fond
- specializovaná akce?

Kontakty

Mgr. Radka Římanová

Státní technická knihovna, Praha

r.rimanova@stk.cz

Bc. Linda Skolková

Státní technická knihovna, Praha

Ústav informačních studií a knihovnictví FF UK

l.skolkova@stk.cz

Otázky???

Děkujeme za pozornost!